

บทละครพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕ : นาฏยกระบวนทัศน์

Plays by King Rama V : A dramatic paradigm

นายจักรกฤษณ์ ดวงพัตรา *

บทคัดย่อ

การศึกษาบทละครพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยนาฏยกระบวนทัศน์ โดยอาศัยทั้งต้นฉบับตัวเขียน และฉบับตีพิมพ์ครั้งต่าง ๆ เป็นข้อมูล แล้วจัดกลุ่มบทละครเป็น ๒ กลุ่มประเภท ได้แก่ กลุ่มบทพระราชนิพนธ์ที่ทรงขึ้นให้เหมาะสำหรับการนำไปเล่นออกโรงได้จริง กับทั้งสามารถทำให้ผู้ดูบังเกิดสุนทรียภาพในเชิงละครได้ด้วย และกลุ่มบทพระราชนิพนธ์ซึ่งมีพระราชประสงค์จะให้ผู้อ่านบทละคร และ/หรือ ผู้ดูละคร รู้สึกขบขัน ในบทความชิ้นนี้ เป็นความพยายามที่จะทดลองศึกษาบทละครพระราชนิพนธ์ ด้วยวิธีวิทยาอันแตกต่างไปจากที่เคยมีผู้ศึกษาไว้แล้ว โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่าการพิจารณาตัวบทในแนวคิดนี้ “จะช่วยเปิดพื้นที่เชิงจินตนาการ” ให้กว้างขวางขึ้นได้บ้าง และผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า บทละครทุกเรื่อง ต่างฉายพระอัจฉริยภาพ และพระปรีชาญาณด้านนาฏยศิลป์แห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งในพระราชสถานะผู้เขียนบทละคร ผู้กรอกเพลง ผู้คัดเลือกตัวละคร ผู้กำกับ และผู้อำนวยการเล่นละคร ให้เป็นที่ประจักษ์ชัดเจน และเห็นจริง

Abstract

This monograph is an analysis of plays written by King Rama V in dramatic paradigm with an attempt to experiment the studying process. Such an attempt is based on a hypothesis that it “will open up the imaginary space”. For the purpose of this study, the plays from various manuscripts and publications had been categorized into two groups. The first group is intended to be suitable for performed on stage and produce dramatic aesthetics among the audience while the latter is intended to produce laughter among the readers and the audience. The result indicates that by studying King Rama V's plays, the royal dramatic genius and intuition as a playwright, a music selector, a casting director, a director and a producer is perceived.

* นิสิตหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย